

Bijdrage voor het Solid Event, IJburg-Amsterdam, 30 mei 2007 door Prof. dr. Annemieke Roobeek,
hoogleraar Strategie & Transformatiemanagement,
Nyenrode Business Universiteit en directeur/eigenaar van
MeetingMoreMinds

Van Zij, naar Ik, naar het nieuwe WIJ De Creatieve Community beweging en de Solids

We zijn het **Creativiteitstijdperk** binnengegaan. Niet alleen mensen in de mode, reclame of media moeten creatief zijn, maar we zien dat steeds meer bedrijfstakken naarstig zoeken naar creatievelingen. Van banken tot productiebedrijven en van restaurants tot supermarkten.

Immers, bedrijven moeten hun concurrentiekracht zoeken in **innovaties en nieuwe concepten** voor producten en diensten. Die komen van creatieve, ondernemende mensen.

De groep creatievelingen **groeit** sterk. Zeker in steden zoals in Amsterdam en de Noord-Vleugel, maar ook elders in de Randstad neemt het aantal jonge mensen toe dat een toekomst in de creatieve sector wil opbouwen, vaak als zelfstandige ondernemer. Ook zien we de trend dat de **meest innovatieve mensen** uit de grote bedrijven steeds vaker hun vaste, veilige baan **verruilen** voor een creatievere, onvoorspelbaardere, maar spannendere werkinhoud. Ook zij beginnen meestal voor zichzelf of met een clubje vrienden te ondernemen.

Creatieve mensen zijn eigenwijs, hebben zelf ideeën, laten zich niet in hokjes duwen en zijn wars van regels en hiërarchie, laat staan top-down aansturing door bazen. Liever werken ze los-vast met groepjes geestverwanten. Ze kunnen meestal goed netwerken, high tech en high touch. Ze hebben overal kennissen en weten uit de verste hoeken van de wereld, maar ook van heel dichtbij mensen

met nieuwe kennis en inzichten bij elkaar te brengen. Ze zijn vaak goed opgeleid en zijn breed inzetbaar: van concepten bedenken tot schroeven indraaien.

In een tijdperk waarin de creatievelingen in opkomst zijn die zich niet meer 'gewoon' laten aansturen, maar zelf het heft in handen nemen, ligt het voor de hand dat ook de werkverhoudingen veranderen. **Minder** ikke-ikke, minder puur ego, persoonlijke carrière en individuele verrijking. Meer horizontaal, meer samen, meer inhoud, meer netwerkenderwijs, meer informeel, plezier met elkaar en meer vertrouwen in elkaar. We zijn op weg van een **IK naar een nieuwe WIJ maatschappij**.

Parallel hieraan kun je de ontwikkeling van het Solid-gedachtegoed zien. In de afgelopen decennia is er vooral **door anderen, de ZIJ** groep, (beleidsmakers, bouwers, architecten, projectontwikkelaars, corporaties) **gedacht voor en beslist over** bewoners en gebruikers. **ZIJ** hadden het idee dat ZIJ wisten wat goed voor de massa was. Met wat uiterlijke differentiatie in de gevels moesten we het doen. Van binnen zijn de meeste nieuwbouwhuizen, appartementen en flats behoorlijk voorspelbaar.

Juist tegen die eenvormigheid aan de binnenkant zal de komende jaren een **grote aversie** tegen komen. De Creatievelingen zijn nu degenen die eruit stappen en niet alleen anders willen **werken**, maar ook anders willen **wonen** en anders met hun omgeving, hun vrienden en familie willen omgaan. Werken, Wonen en Leven **vloeien** als functies en activiteiten in de fysieke omgeving steeds meer in elkaar over. We willen steeds meer organisch en duurzaam met de ruimte omgaan.

De Solids zijn hiervoor ideaal. In deze uiterst flexibele gebouwen kan vrijwel alles en is extreme **functiemenging** eerder een voorwaarde dan een belemmering. Hier nemen de bewoners het eigen initiatief en de verantwoordelijkheid om al netwerkend met elkaar tot een leefbare, diverse community te komen. Je kunt je

voorstellen dat er thematische verbindingslijnen binnen de Solids komen, maar ook dat Solids zich qua thema van elkaar gaan onderscheiden en zo sterke communities ontwikkelen.

Vrijheid, deregulering, zelf bepalen wat je wilt is wat de meeste Solidbewoners voor ogen zal staan. Maar tegelijkertijd moet je dan ook de consequentie nemen dat je soms wat overlast kunt hebben en dat niet alles geregeld of beschermd is. Binnen een Solid moet je geen Klaaglijn verwachten.

Een Solid is **bestemmingsvrij**. Dit lokt extreme functiemenging uit en het zal leiden tot het doorbreken van de **doorgedraaide regulering** door de overheid, provincies en gemeenten. Regels en normeringen vanuit de ruimtelijke ordening moeten in hoge mate worden losgelaten, of tenminste versoepeld. Nu verstikken ze vernieuwing en leiden ze tot eenvormigheid. De Solids doorbreken dit en alleen al daarom zouden er meer Solids moeten komen!

De deregulering die nodig is voor solids zijn parallel aan de de-regulering en liberalisering die nodig is in de economie als gevolg van sectorgrensvervaging. Dit proces van sectorgrensvervaging zien we als sinds de jaren '80 en gaat nu in een rap tempo door. Was er vroeger een scheiding tussen de computerindustrie en telecommunicatie of tussen wonen en zorg, tussen entertainment en leren, nu zien we dat je makkelijker en sneller leert via games, dat zelfstandig ouder worden met comfort en zorg in praktische huisvesting te maken heeft en dat interactieve communicatie overal door iedereen in allerlei crossmediale vormen tegelijkertijd benut wordt.

Met andere woorden: **het scheiden van functies is op zijn retour en de sectorgrensvervaging sluit aan op de vragen en vraagstukken die in de moderne samenleving spelen**. Van veiligheid in de buurt tot een

geïntegreerde aanpak voor woon/werk/zorg/welzijn en integratie zijn zaken die niet meer in de **SILO's van de overheidsbureaucratie** opgelost worden of in de business units van organisaties of het onderwijs, maar die een **VISIE** vereisen met een geïntegreerde, goed op elkaar afgestemde uitvoering.

De afgebakende functies maken plaats voor meer **organisch samengestelde combinaties** van partijen en activiteiten die om een flexibele, adaptieve regelgeving vragen.

Maar ook om een soepele, **relaxte vorm** van met elkaar omgaan, waarbij niet alles meer tot in het oneindige geregeld is via de wet en regelgeving. De wijze waarop de afgelopen regeringen meer met opgeheven vingertjes op ons afgegaan zijn dan met een spannende visie, staat daarbij in **schril contrast** met wat de maatschappij werkelijk nodig heeft en waar burgers duidelijk om vragen.

De opzet van SOLIDS zijn in meer dan één opzicht spannend, omdat het niet alleen VERNIEUWEND bouwen is, maar met name omdat ze bewust **tegen de regels** ingaan. Het tarta de regulering, de normeringen en de opgeheven vingertjes. Het is bij uitstek een innovatief concept dat past bij de nieuwe generaties creatievelingen en ondernemende mensen die in zijn voor een **bevrijdend** woon/werk/leefconcept.

Toch zijn er nog wel wat hobbels te gaan. Uitdaging no 1 is om de vergunningverlening zo soepel mogelijk te laten verlopen. Wanneer iedere Solidbewoner met z'n plannen door de goedkeuringsmolen moet, zal dat ongetwijfeld tot enorme vertragingen leiden en uiteindelijk haken huidige, maar vooral ook toekomstige bewoners dan af. Dit moet voorkomen worden en de woningcorporatie zal hiervoor zijn nek moeten uitsteken om dit vooraf te regelen.

Pioniers zijn nodig. Koplopers, mensen die durven en

daarvoor uitkomen. Mensen die de uitdaging aanwillen en iets anders willen dan een rijtjeshuis of een appartement met een voorspelbare indeling. Met de groeiende stroom creatievelingen en kenniswerkers lijkt dit haalbaar. Het is nu eenmaal uitdagend en spannend om je huis of je werkomgeving zelf ter hand te nemen.

De Solids zijn de fysieke illustratie van de overgang van het ZIJ (de anderen die beslissen) **naar het IK** (het ego, mijn carrière, het individu) **naar het nieuwe WIJ** (het communale, het gemeenschappelijke) waarvan de creatievelingen de voorhoede vormen.

Juist in Solids zal je behoefte hebben aan **gemeenschappelijke ruimtes**, voorzieningen zoals een kopieerruimte, een oefenstudio voor muzikanten of een prettige bespreekruimte met audiovisuele middelen, een gameruimte voor jongeren of een crèche. Bij dat alles kun je je goed voorstellen dat je diverse **restaurantieve voorzieningen** hebt. Dat maakt het levendig, gezellig, je ontmoet elkaar en je weet beter van elkaar waar je mee bezig bent. Je hoeft in een Solid nooit alleen te zijn. Integendeel, het zullen van nature aantrekkingsplekken worden waar **veel mensen** verkeren.

Als je zelf meer grip hebt op je woon- en/of werkomgeving doordat je het zelf kunt vormgeven, ga je je ook **verantwoordelijker** voelen. Dan komt de sociale betrokkenheid bij het gebouw, de omgeving, de mensen die er verkeren. Via Solids kun je de fysieke omgeving van 'social communities' scheppen. Nieuw is ook de wijze waarop de communities zichzelf kunnen reguleren, zij het binnen een aantal kaders waar je voor tekent. Solids zijn dan ook **niet alleen een experiment in de bouw, maar vooral ook in maatschappelijke zin.**

Niet mag onderschat worden dat het mooi maken van de Solids gepaard gaat met veel **investeringen in tijd en geld**. Natuurlijk kun je het ook met minder middelen, maar eerlijkheid gebied te zeggen dat het inbouwen van een Solid het nodige (start)kapitaal vergt. Wie het

eenvoudig wil doen, zal slim moeten zijn en misschien zelf veel moeten meewerken. Wil je er je paleisje inbouwen en ben je zelf niet zo handig, dan zul je in de buidel moeten tasten. In ieder geval zou het goed zijn wanneer je hiervoor een **hypotheekvorm** kunt krijgen om de drempel te verlagen.

Tot slot:

Met de Solids en de voorhoede creatievelingen die erin gaan trekken, komt de periode van Het **NIEUWE WIJ, waarin Diversiteit en Gemeenschappelijkheid in een moderne vorm gestalte krijgen.**

Innovatief Bouwen en zelf laten Inbouwen is inspelen op de dynamiek van de samenleving. Bouwen met de veranderingen voor ogen is investeren in schoonheid op de lange termijn.

Je instellen op permanente flexibiliteit is de beste garantie dat de gebouwde omgeving even adaptief wordt als de mensen die er verkeren. En dat die mensen er zullen komen, daar twijfel ik niet aan.

Het worden **Spannende Solids**, met Enerverende, Levendige Communities waar het **Verrassend Wonen, Werken en Verblijven** wordt.

Moge er meer SOLIDS komen!

Annemieke Roobeek,
30 mei 2007, IJBURG